

פרשת יתרו
כ"ד שבט התשפ"ד
שנה י"ב גליון כ'

הדלקת הנרות	מוצש"ק ר"ת	סוף קריש לשב"ק	לעיקוואוד
4:58	6:30	8:56/9:37	ברוקלין
4:56	6:28	8:55/9:37	ירושלים
4:38	6:32	8:35/9:12	בני ברק
4:52	6:28	8:36/9:14	אלעד
4:45	6:29	8:36/9:13	

שבת מברכים: ראש חודש אדר א' ביום ו' וביום שב"ק הבעל"ט מולד ביום שישי (ליל שב"ק) בשעה 9:29 בערב עם 5 חלקים

רחמימי

ליקוטי מאמרים ודברי חינוך ואמונה מספרים הקדושים על פרשת השבוע

ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי.

וברמב"ן, וטעם ושמרתם את בריתי, הברית אשר כרתי את אבותיכם להיות להם לאלקים ולזרעם אחריהם, ע"כ.

לכאורה מהו משמעות הציווי, והיאך שייך שאנחנו נשמור את הבטחת השי"ת שהבטיח לאבותינו.

אלא צריך לומר הכוונה שנשמור לזכור שהכל בהשגחה, כאשר נשבע ה' לאבותינו שיהיה לנו לאלוקים, דהיינו שתהיה לו השגחה פרטית על ישראל. ויתכן שזהו מקור לדברי הרמב"ן בסוף פרשת בא, שאין לאדם חלק בתורת משה עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נס וכו'. ומפני שאמונה זו היא שמירת הברית שהוזכרה במתן תורה, לכן כתב שאין לאדם חלק בתורת משה אלא אם כן הוא מאמין בהשגחה הנסית החופפת תמיד על כלל ישראל.

הגה"צ ר' שמחה וסרמן זצ"ל, מובא בביאורי ר' אלחנן עה"ת מאביו הגה"צ ר' אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד

ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה וגו'.

עוד א"י, ואתם, בהניח שעד כה גם כן על כל המון ישראל יחד ידבר. והוא, כי גם עד כה אמר שאם שמוע תשמעו בקולי, אף קודם עשותכם המצות בפועל, וגם לא תעברו ברית תורתי במצות לא תעשה, שהוא ושמרתם את בריתי לבלתי הללו. בזה תשיגו שתהיו לי סגולה עם חשוב מכל העמים. אך לא שתהיו ממלכת וכו' וגוי קדוש, כי עדיין לא קיימתם מצות עשה בפועל, אך ואתם מעצמכם תעשו באופן תהיו לי ממלכת כהנים וכו', לכהנו לי בפועל. באופן שתצרפו עצמכם יותר מדאי במצות ומעשים טובים.

אלשי"ך הקדוש

ואשא אתכם על כנפי נשרים.

פירש"י כנשר הנושא גוליו על כנפיו וכו' שאין מתירא אלא מן האדם שמה יזרוק בו חץ וכו' לכך נותן על כנפיו אומר מוטב יכנס החץ בי ולא בבני, אף אני עשיתי כן וכו' והיו המצרים זורקין חצים ואבני בליסטראות והענן מקבלם.

ולכאורה אינו מובן הדמיון שהרי אין הרוחני מתפעל ממכה גשמית, ומה דמיון הוא לנשר המתפעל ומקבל יסורין מן החץ. ונראה שהחצים ואבני בליסטראות של מצרים היו טעונים כישוף וכחות הטומאה, ואולי נחלקו עליהם שמות הטומאה, להבדיל שאיתא בוזה"ק (פרשת משפטים) שחרבו של דוד המלך ע"ה הוי' חקוק בה שם הוי' ב"ה, וזלע"ז יכול להיות שהמצרים עשו להבדיל החצים ואבני בליסטראות בכישוף וכחות הטומאה, למען יצליחו בהם, והענן שמקבלם הוי' כעין הכנסת טומאה למקדש, ואף עפי"כ מכת חיבתן של ישראל קיבלם כדי שלא יזיקו לישראל ח"ו. ובוה יש תוכחת מגולה לאיש לכל יתטמא ויתגאל בטנופי דהאי עלמא, שהרי ברוב חיבתו הקב"ה אינו מניחן, וא"כ הוא ח"ו כמכניס טומאה למקדש.

שם משמאל, שנת תרע"ב

ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אלך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי

עמך וגם כן יאמינו לעולם.

נודע בגמרא (בבא בתרא קטז, א) ובשולחן ערוך יורה דעה (בהלכות ביקור חולים סימן

שלה סעיף י) כי מי שיש לו חולה בתוך ביתו ל"ע ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, וכן בכל עניני הצטרכות באים אצל הצדיקים מתלמידי הבעש"ט הק' זי"ע ומבקשים רחמים בעד כל יחיד הבא אצלם, ועי"ז דבריהם נשמעים להעם כאשר יזהירו על התורה ועבודה וידיכום באמונת ה' ותורתו ומצותו כאשר נשמע תפלתם, כי תפלתם זכה וקרובים יותר להשי"ת, משא"כ לשאר העם נאמר (איכה ג, מד) סכותה בענ"ן לך מעבור תפלה. וז"ש הנה אנכי בא אלך בעב הענ"ן (לכל ישראל סכותה בענ"ן לך וגו' כנזכר). בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כן יאמינו לעולם, כי על ידי זה שסך בענן וכו' מוכרחים לבא למשה שהוא צדיק הדור להתפלל בעדם, וכשתתקבל תפלתו על ידי זה ישמע העם בקול דבריו בשם ה' ותורתו, וגם כן יאמינו באמונת צדיקים ולשמוע בקול דבריהם, כנזכר.

חיים ושלום, להרה"ק בעל המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע

ויתיצבו בתחתית ההר.

וזשאה"כ ויתיצבו בתחתית ההר בלשון התפעל, דהיינו שהם עצמם השיגו שנצבים (הם) עדיין בתחתית ההר דהיינו תחת ממשלת היצדה"ר, שעוד אינם יכולים לקיים התורה אף במקום שיצדה"ר יוצא להסית, ואפילו הכא נתן להם התורה עבור שבטוף יכבשו לגמרי את היצדה"ר.

מהר"ם שיק עה"ת, בתו"ד, ועיי"ש להמשך הדברים

וירד ה' אל הר סיני.

אמרו במדבר רבה פ"ב. הביאני אל בית היין למרתך גדול של יין זה סיני ולמדנו משה תורה שנדרשת מ"ט פנים ודג"לו עלי אהבה עכ"ל.

...ועוד יראה בהקדמה שוגר"ת ומשוגר"ת דהמלאכים היו רוצים ליקח התורה משום דינא דבר מצרא ותו אתו עלה מטעם עני המהפך בהררה ונטלה אחר נקרא רשע. והנה לטענה ראשונה כתבו ז"ל דאינה טענה שכתוב בס' אסיפת זקנים דבבן לא שייך מילתא דבר מצרא וישראל נקראו בנים למקום. וטענה ב' דהו"ל עני המהפך הרי כתבו מהרש"ל סימן ל"ו ומהר"ם אלשיך סימן ס"ז דאם בעל החררה מעצמו נתן לשני יכול השני לקבל ואין לראשון שום טענה אין אומר ואין דברים. והנה נודע דדגלי השבטים היו רמוזים כביכול מעין דוגמא של מעלה ומוזה נתפרסם שיש לנו דין בנים ואנו משתמשים בשרביטו של מלך דהוא אבינו כמ"ש בספר הקטן ראש דוד פ' במדבר. וז"ש הביאני הקב"ה בחסדו אל בית היין זה סיני, וכיון שהוא מעצמו הביאני אין שום טענה למה"ש מדין עני המהפך כי בעל התורה משכני מעצמו והביאני אל בית היין. וכי תימא אכתי איכא משום דינא דבר מצרא לז"א ודגלו עלי אהבה, אנחנו יש לנו דין בנים משו"ה ציונו בדגלים באהבתו ובחמלתו ולגבי בן ליכא דינא דבר מצרא.

פני דוד, מהגה"ק החיד"א זי"ע

זכור את יום השבת.

זכור את יום השבת – היה תמיד זוכר את יום השבת בעסקיך בימי המעשה, כמו זכור את אשר עשה לך עמלק, שמור את חרש האביב. לקדשו – וזה תעשה כדי שתוכל לקדשו. הוזהיר שיסדר האדם עסקיו בימי המעשה, באופן שיוכל להסיח דעתו מהם ביום השבת.

רהשי ההלכה

פסקים וביורי הלכות בדברים המצויים הלכה למעשה מפסקי מורן בעל שבט הלוי וצ"ל

בעריכת הרב הג"ר ישכר דוב שטיין שליט"א מו"ץ באלעד בפיקוח הרב הגאון ר' משה שטיין שליט"א רב דקהל חסידים בני ברק, מו"ץ בשבט הלוי ונח"מ פסקי מורן ישיבת מור

פסקי הלכות

המשך מהלכות שבע ברכות

יד. אמירת שבע ברכות כשהחתן והכלה הלכו לפני בהמ"ז: סעודת שבע ברכות שנוערה בהשתתפות החתן והכלה ולפני בהמ"ז הלכו החתן או הכלה או אפילו שניהם יחד, וכגון בסעודת שבע ברכות הנערכת בליל שבת כשהחתן והכלה הולכים לפני בהמ"ז לשולחן האדמו"ר, יכולים הנשואים לומר שהשמחה במעוננו ושבע ברכות (כשנשארו עשרה) גם בלא נוכחות החתן והכלה (ע"י בשו"ת חסד לאברהם תנינא אה"ע סי' ל"ד במקרה שהלכה הכלה לפני בהמ"ז דאף להמצריים שיהיו נוכחים שניהם החתן והכלה כדי שיוכלו לברך ש"ב היינו יהיו נוכחים שניהם בסעודה דבאופ"י נחשבת סעודה זו כשמחת חתן וכלה ויש חיוב לברך ש"ב אבל אי"צ שיהיו שניהם נוכחים בשעת אמירת ש"ב וראיה מהא דמצינו בשו"ע אה"ע סי' ס"ב ס"א דבני החופה שנחלקו לחבורות ואכלו בבתי שאינם פתוחים למקום שהחתן שם דכל שהתחילו לאכול בשעה שהתחילו לאכול אותן שבבית החתן מברכין ברכת חתנים הואיל ואכלו מסעודה שהתקינו לחופה הרי דאף דאין החתן והכלה בין המסובין מברכין ש"ב הואיל ואכלו מסעודת נישואין שהחתן והכלה מסובין בה בבית אחר וא"כ ק"ו כשאכלו בסעודה שהיו החתן והכלה מסובין בבית זה שנתחייבו המסובים לברך ש"ב אף שהחתן והכלה כבר הלכו להם, ולפ"ד אפי' כשהלכו שניהם יכולים לברך ש"ב).

טו. ברכת אשר ברא כשאין פנים חדשות: כשאין פנים חדשות אין מברכין כל השבע ברכות אלא הברכה האחרונה שהיא ברכת אשר ברא בלבד (שו"ע אה"ע סי' ס"ב סי"ז), ומכל מקום גם ברכת אשר ברא אין מברכין רק כשמזמין אחרים (ואפילו איש אחד) לאכול (אף כשאינם פנים חדשות) אבל אם אוכל עם בני ביתו בלבד אין מברכין (רמ"א שם בשם י"א ומסיים דכן נוהגין), וכשמברכין ברכת אשר ברא בלבד אין צריך עשרה (שו"ע שם ס"ד), אמנם צריך שיהיו לפחות שלושה אנשים (רמ"א שם וכד' הר"ן ודלא כרמב"ן) שמצריך עשרה גם בברכת אשר ברא וע"ש בט"ז ס"ב ק"מ מהר"ל מפראג שהסכים להלכה כרמב"ן דבעינן עשרה).

טז. שמירת גדרי הצניעות בסעודות נישואין ושבע ברכות: יש להשיגה היטב על שמירת גדרי הצניעות ועל כן אין לישב בסעודה בלי מחיצה בין אנשים ונשים, ויש מהפוסקים שכתבו שאם יושבים אנשים ונשים בחדר אחד אין לברך שהשמחה במעוננו, שאין שמחה כשיצה"ר שולט, וע"כ צריך להקפיד מאוד על זה (ע"י ב"ש שם סק"א בשם ב"ח ס"ב ומקורו בס' חסידים סי' שצ"ג, וע"י בפת"ש שם בסוף סק"ח ובשבח"ל ח"ח סו"ס רפ"א ורפ"ב ורפ"ג ורפ"ד ורפ"ה ורפ"ו ורפ"ז ורפ"ח ורפ"ט ורפ"י ורפ"יא ורפ"יב ורפ"יג ורפ"יד ורפ"טו ורפ"טז ורפ"יז ורפ"יח ורפ"יט ורפ"כ).

ביהורי הלכות

האם כל המשתתפים בסעודת נישואין מחויבים לשמוע שבע ברכות
אה"ע ח"א סי' פ"ז שהביא עוד ראיה מהא דמצינו בשו"ע יו"ד סי' שצ"א ס"ג בדין אָבֵל דכ' המחבר וז"ל ליכנס לחופה שלא בשעת אכילה לשמוע הברכות יש מתירין, ויש אוסרין אלא עומד חוץ לבית לשמוע הברכות, וכ' רמ"א דבחופה בביהכ"ס מותר מיד אחר שבעה להכנס, ויש אוסרין עד שלושים וכן נראה לי, ויש מקומות שמחמירין להיות האבל עומד כל י"ב חודש מחוץ לביהכ"ס לשמוע הברכות עכ"ל, ואם לא היה חיוב על הנאספים לשמוע הברכות לאיזה צורך התירו לו ליכנס למקום החופה וגם למה לו לאבד לעמוד בחוץ לשמוע הברכות אלא ע"כ דחיוב הברכות הוא על הנאספים, ובני העיר נחשבים כהנאספים כיון שאם לא היה אבל היה קרוא לחופה ואף דלא מסתבר לחייבו לשמוע הברכות כיון שלמעשה אינו מהנאספים מ"מ הדור מצווה בודאי איכא לשמוע הברכות, וע"ע בשו"ת דעת סופר סי' כ"ו דס"ל ג"כ דמוטל חיוב על כל הנאספים לשמוע ש"ב וראיתו מהא דאה"ע סי' ס"ב ס"א הנ"ל.

אמנם בשו"ת שבט הלוי ח"ט סי' רע"א דחה מרן זצ"ל ראיות הנ"ל וכ' בתחילה דידוע מה שנחלקו הראשונים אם חיוב ש"ב קשור לסעודה דווקא או שגם בלא סעודה מברכין (ע"י ברא"ש בפ"ק דכתובות סי' י"ג ובשאר ראשונים ובטור וב"י אה"ע סי' ס"ב ס"ח) ואף דלהלכה קי"ל דאין מברכין רק אחר סעודה ובהמ"ז (וכנפסק בשו"ע שם ס"ה) מ"מ הדבר פשוט דמשמעות כל הראשונים והפוסקים בס"ב דאם נמצאו י' בני"א גדולים בסיום סעודה ובהמ"ז ויש פנים חדשות מברכין ש"ב, אבל אין משמעות כלל שיש חיוב על כל אחד מהמשתתפים לשמוע או לברך ש"ב ובפרט אם יש עשרה לאחר שהולך משם שיוכלו לברך ש"ב, ומה שהביאו מהא דסי' ס"ב ס"א דמברכין ש"ב בכמה בתים אינו ראיה שמוטל על כל יחיד לשמוע ש"ב דלא מצינו רק שאם נמצאים שם בסיום סעודה חל עליהם חיוב ש"ב ויכולו לברך אבל לא מוכח שהחיוב מוטל על כל יחיד ואסור לו לצאת עד שישמע ש"ב, ומה שהביא באגר"מ ראה מהא דהתירו לאבד ליכנס לחופה לשמוע הברכות דיש חיוב על הנאספים לשמוע הברכות דאל"ה למה התירו לו, דברים תמוהים הם דגם אם נודה דיש חיוב על הנאספים לשמוע הברכות אבל מנ"ל דהוא מחויב להכניס עצמו בחיוב זה, ומש"כ שכל בני העיר נחשבים כהנאספים כיון שבלא האבל היה משתתף, כ"ז חרוק מהדעת להמעניין במקור הדין בטור בשם רבינו יהודה אלברצלוני שכ' דיש נוהגים ליכנס כל י"ב חודש לחופה לשמוע הברכה או לבקר אבל לא לאכול, דמשמע שעיקר הדגש הוא שלא לאכול אבל אין זכר שיש חיוב להשתתף כדי לשמוע הברכות, ולכן אם צריך לצאת ומותר לו מצד דיני זימון לברך וגם נשארים שם י' בני"א שיוכלו לברך ש"ב אין עליו חיוב מצד הדין להשאר כדי לשמוע הברכות, והמחמיר כשאר גדולים להשאר לש"ב תע"ב אף שאינו מן הדין.

וע"כ להלכה למעשה אין חיוב על כל משתתף בסעודת נישואין לשמוע ש"ב ומותר לו לברך ולצאת (באופן המותר מצד דיני זימון) לפני שמברכין שבע ברכות, והמחמיר בזה תע"ב.

הילולא דצדיקיא

נלב"ע
כ"ט שבט
תקפ"ט

הרה"ק
ר' ראובן מוזארנאווצא זי"ע
בעמח"ס דודאים בשדה

אלה תולדות

רבינו איש חי רב פעלים, כבוד אדמ"ר תפארת ראשינו, ה"ה הגאון אמת, אספקלריא המאירה, לו נפתחו שערי אורה, בוצינא קדישא, חסידא ופרישא, בנגלה ובנסתר ידיו רבו לו, המפורסם בכל קצוי ארץ, נשיא הלוי, קדוש יאמר לו, כק"ש מו"ה ראובן הלוי הורוויץ זצלה"ה אב"ד דק"ק דזארנאווצא זי"ע, (לשון שער הספר 'דודאים בשדה' מהדו"ק), קדוש עליון נורא (אוהב ישראל), השלישי מבין הלוי צדיקים שבכל דור שבזכותם העולם קיים, ושורש נשמתו הוא מנשמת רב המנונא סבא ורב ייבא סבא (עדותו של הרה"ק החוזה מלובלין זצ"ל), נולד לאביו הרה"ק הר"ר יעקב חיים הלוי אבד"ק נאוויפאלי, שהיה דור י"ג להרה"ק השל"ה הקדוש זצ"ל, ונכד הרה"ק המהר"ם מטיקטין זצ"ל. ומיוחס בן אחר בן עד לוי בן יעקב אביו (עדותו של הרה"ק החוזה מלובלין זצ"ל בשעה שנשא בתו לנכד רבינו, ואמר, וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי).

מתחילה היה רבינו נמנה על תלמידיו של גאון הדור הרה"ק הר"ר יהונתן אייבשיץ זצ"ל, בהיותו במדינת אשכנז שם נתגדל. בד בבד הלך ללמוד בישיבתו הגדולה של ש"ב הרה"ק הר"ר שמואל שמעלקא מניקלשבורג זצ"ל, יחד עם אחיו הרה"ק הר"ר מאיר אבד"ק שעפס – דב"ש [ר"ת דראבנין, ביזוויין, שעפס], ובאותו למדו שם גם הרה"ק החוזה מלובלין, ויחד עמו הרה"ק הר"ר משה לייב מסאסוב זצ"ל, ושם קנו את עיקר תורתם, ודבק נפשו בדרך החסידות. לאחר הסתלקות רבו הרה"ק הר"ר שמעלקא זצ"ל, ב' דל"ח אייר תקל"ח, מיד דבק רבינו לרבו המובהק – ה"ה הרה"ק הנועם אלימלך זצ"ל עד שהזכירו רבינו כמעט בכל ספרו בספרו הק' 'דודאים בשדה', ועליו אמר רבינו 'אדומ"ר המנוח הצדיק המפורסם מוריניו אלימלך זצלה"ה' (פ' כי תשא).

הרבנות בזארנאווצא

רבינו עלה על סגא הרבנות בהיותו עדיין צעיר, ונתקבל לכהן כאב"ד בקהילה גוטיין שבאשכנז. שמו הלך לפניו, עד שכל גדולי הדור הריצו אליו שאולותיהם, כפי שמוכח מעדות נכדו על ספרי שו"ת שהותרו אחריו ולא זכינו לאורם.

ביקש רבינו לישוב בשלוח, קפץ עליו רוגזם של רשעי ישראל שנתרו מהכת הארורה ש"צ שר"י, וכפי הנראה שכבר החל אז נגע ההשכלה, ואחר שהעלילו עליו לפני השלטון נאלץ לעזוב את אשכנז. בתחילה עבר לנאוויפאלי, בה כיהן בשעתו אביו כאב"ד, ולאחר מכן נתקבל לרב אב"ד זארנאווצא בה התחיל להנהיג עדה קדושה, ודבק בו חסידים ואנשי מעשה שעמדו על גדולתו וקדושתו, בהיותו מזקני הצדיקים תלמידי הרה"ק הר"ר הנועם אלימלך והרה"ק העובדת ישראל מקאזניץ זצ"ל.

קדוש יאמר לו

כאמור היה רבינו תלמיד להרה"ק הרבי רבי אלימלך זצ"ל, פעם אחת הגיע שמועה לרבינו כי רבו המובהק עומד הוא לעבור דרך עירו זארנאווצא, מיד הלך

רבינו ורתם מרכבתו כדי להקביל פני רבו, כאשר פגש את רבו הרה"ק זצ"ל הפציר בו רבינו שיואל נא להסתובב לדרך לעבר ביתו כדי לנוח מטורח וטלטול הדרך ויתאכסן אצלו, ואכן נעתר הרה"ק לבקשתו, ומילא רצונו ונסע העירה לעבר בית רבינו, וכל בני העיר יצאו לקראתו וחלקו לו כבוד גדול כיאות לאיש קדוש כמותו, ורבינו הכין סעודה גדולה עבורו, וכל הלומדים ונכבדי העיר היו מסובים באותה הסעודה שנמשכה כל הלילה. ויהי בעלות הבוקר מיד קמו כולם להתפלל בעלות השחר, ולאחר התפלה כיבד אותם הרה"ק במיני מגדנות, ואחר כך נפרד מהם וצוה להעגלון לרתום מרכבתו לשום לדרך פעמיו. ורבינו עלה גם הוא על העגלה כדי ללוותו לדרך, ויהי כאשר ירד רבינו מאת העגלה, הושיט את ידו להיפרד מרבו הגדול, מיד תפס הרה"ק הה"ר אלימלך זצ"ל את ידו במהירות ונישקו על גב ידו. שאל רבינו לרבו הרה"ק בפליאה, מה ולמה הוא זאת לו. אמר לו הרה"ק הה"ר אלימלך זצ"ל בפשיטות, מאחר כי ראה ראיתי כי שם הויה"ב"ה הקדוש של אש על ידכם ולכן נשקתי אותו בקדושה.

מסופר כי פעם אחת פרצה מגיפה ר"ל בעיר זארנאווצא, מיד שלחו אנשי העיר שהסתופפו בצלו של הרה"ק החוזה מלובלין זצ"ל שני שלוחים עם פדיון נפש ללובלין על שבת קודש כדי שיתפלל עליהם שיסור המגיפה מעליהם. במוצ"ש אמר להם הרה"ק החוזה זצ"ל, שעצתו הוא שישעו לביתם ויבנו בית עבור האב"ד שלהם, ה"ה רבינו זצ"ל, ואז תיכף תיעצר המגיפה. והשיבו לו המשולחים, הלוא איך נוכל לבנות כעת בית, הלוא היום ימי חורף וקור, ומיד כשיגיע ימי הקיץ יבנו לו בית לרווחה. אמר להם הרה"ק, **תדעו שבליל שבת קודש ובליל מוצאי שבת קודש, פעם בעץ החיים, ופעם בעץ הדעת, ומכיון שכעת הוא מוצ"ש, וכל דיבורינו המה דברי תורה כנתינתן מסיני, על כן לא אוכל לחזור אף כקוצו של י"ד מדיבורי, וכן תעשו כאשר דברתי.** ונסעו המשולחים לביתם, והתחילו לקנות אבנים ועצים, והניחו על מקום הבית לצורך בנין בית, ותיכף המגיפה נעצרה, והיה שלוחה והשקט ובטח.

פעם אחת הגיע אחי רבינו ה"ה הרה"ק הר"ר מאיר הלוי אב"ד שעפס – דב"ש לשבות על שבת קודש לאחיו רבינו זצ"ל, ובאותו תקופה היה צר ומצוק בבית רבינו, ולכן אמר לו רבינו לאחיו, כי יואיל נא בטובו ללכת להתארח ולאכול אצל אחד מנכבדי העיר מכיון שאין במה לכבדו, יען כי אין לו אלא ד' לחמים קטנים לצורך לחם משנה לג' סעודות, ועוד קצת מרק. אמר לו אחיו זצ"ל, אף על פי כן לא ילך לאכול אצל אדם אחר, אלא ישבות בביתו ויאכל מהמעט שנאשר ממה שהביא מביתו. ולזה הסכים לו רבינו, אכן אמר לו, א"כ נצטרך לליך להתפלל בבית הכנסת של העיר ולא בבית החסידים ששם מתפללים מבעוד יום, מכיון שאין לי אלא נרות קטנים, ובוודאי רצון אחי הוא לישוב ולדבר בדברי תורה, ולכן נמהר כמה שאפשר להספיק עוד במה

שאפשר קודם שיכבו הנרות, ואכן נתרצה וכך עשו והלכו להתפלל בבית הכנסת העיר, כשבאו לביתו מביה"כ"ג אחר התפלה, סגרו פתחי החלונות למען לא יראו העוברים ושיבים שאצל הרב כבר הוא חושך, ובמהירות עשו קידוש וישבו לאכול, והתחילו לרבר בדביקות דברי תורה וכך ישבו כל הלילה, ושכחו שהנרות היו קטנים, וכל הלילה וכך היו מדברים בסודות וסתרי תורה, והחלונות היו סגורים, הבוקר אור והצדיקים ישבו בריתחא דאורייתא ולא ידעו כלל כי כבר עלה השחר, ופתאום הגיע לאזנם כרוז יוצא בחוץ, וישאלו איש לדעהו מה קול הכרוז הזה, אמר לו רבינו, כמדומה לי שזה קול השמש הקורא לבוא לבית הכנסת להתפלל, וכאשר פתחו החלונות וראו שכבר היה כחום היום ואז תיכף נכבו הנרות, והרגישו גודל שהיה שלא כבו הנרות משך כל הלילה. סיפר נכד רבינו הרה"ק רבי יחיאל חיים מאז"רוב זצ"ל, כי בילדותו היה בימים הנוראים אצל זקינו רבינו, והסתופפו בצלו מאות חסידים, כשנפרדו לאחר חתג מרבינו ביך אותם בלשון המדוברת - א געזינטע מאגין [קיבה בריאה], וכשלא הבינו החסידים פשרה של ברכה זו, ביקש הנכד הילד שישביר לו אותה, וענה לו רבינו, כי הנה תיבת 'מגן' היא ר"ת מ'מון, ג'וף, נ'שמה - וכשיהיה ג' דברים אלה כתיקונם יהיה טוב לכל העולם.

ספר דודאים בשדה

הנה שם הספר נתן הרה"ק הדברי חיים מצאנז זצ"ל, ע"ש הפסוק וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה, וכפי שכותב הרה"ק בהסכמתו על ספרו הקדוש: ושם הספר דודאים בשדה ע"ש הכתוב וימצא ראובן דודאים בשדה, וכן חידושים ע"פ סוד נקראים דודאים, וכו', וראיתי בו דברים יקרים וספונים... ויתלהבו לבבות בני ישראל לעבודת ה' במועצות ודעת... הרבה דברים קדושים בהספר הזה ומגלה עמוקות להשקיט לבבות נדכאים ולעבוד... והוא יראנו נפלאות... אשר מצא הגאון איש אלקים בעל המחבר הזה ..., ונוכה לשבעת רועים הנרמזים בתיבת דודאים (ראשי תיבות: א'ברהם, י'צחק, י'עקב, מ'שה, א'הרן, י'וסף, דוד).. וכן יה"ר שנזכה לברכות אלו במהרה ידן בזכות רבינו אכ"ר.

הוא היה אומר

כה פירש רבינו בספרו הקדוש 'דודאים בשדה' בפרשת ראה על מה שאנו אומרים ג' פעמים ביום בתפילת שמר"ע **השיבה שופטניו כבראשונה ויועצניו כבתחילה והסר ממנו יגון ואנחה ומלך עלינו אתה ה' לבדך וכו'.** כי הנה אמרו בברכות (סא.) שהיצר טוב והיצר הרע והיצר שופטים לאדם, וזהו, 'השיבה שופטניו' היינו היצר טוב והיצר הרע 'כבראשונה, כמו שהיו קודם חטא עץ הדעת, שהיה היצר טוב מלך והיצר הרע העבד, 'הסר ממנו יגון ואנחה' של המלחמה כבידה שיש לנו ממלחמת היצה"ר ותחבולותיו, 'ומלך עלינו אתה ה' לבדך', ר"ל שלא יהיה היצר הרע עלינו למלך ורק אתה לבדך, והבן. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

באור החסידות

ביום הזה באו מדבר סיני

מרגלא בפומיה דרבנן צדיקי הדורות, כי שבת פרשת יתרו יש בה מקדושת חג השבועות זמן מות תורתנו, שהרי הקריאה מעוררת את הזמן, וממילא נמצא שימי החול שבפרשת יתרו הם מעין ימי ההכנה לחג השבועות מר"ח סיון ואילך, אשר בו ביום באו בני ישראל למדבר סיני, ויש בידינו הכוח במשך ששת ימי המעשה של פרשת יתרו להתכונן כראוי וכנכון לקבלת התורה.

והנה איתא בגמרא (שבת פו:): דביומא קמא משה רבינו ע"ה לא אמר להו ולא מידי משום חולשא דאורחא, ובבית ישראל (יתרו תשי" ד"ה ובאו) מהרה"ק מגור זצלה"ה הקשה, הדלא כתיב (שמות יט, ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים, וכיון שנשאו אותם ענני הכבוד, אם כן קשה יד למאד להבין מהו החולשא דאורחא, הרי לא היו בני ישראל עייפים מטורח הדרך כלל, וכדכתיב (דברים ח, ד) ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה, וכן הקשה בשפתי צדיק (יתרו אות מט) מהרה"ק מפילין זצלה"ה, דטעמא דחולשא דאורחא לא שייך אלא בבני דן שפלטם הענן, וכמו שמבואר בפנים יפות (ויחי מט, טז) וז"ל ולפי פשוטו) ובבית הלוי (בשלח יז, ח) ד"ה הנראה) דלא שייך טעמא דחולשא דאורחא אלא בבני דן שפלטם הענן.

וכתב הבית ישראל שם לכאר הדברים, על פי דברי הגמרא (כבא מציעא פד), דיומא חד הוה קא סחי רבי יוחנן בירדנא, חזייה ריש לקיש ושורור לירדנא אבתריה, אמר ליה חילך לאורייתא וכו', אמר ליה אי הדרת כך יחיבנא לך אחותי וכו' קביל עליה, בעי למוהדר לאתווי מאניה ולא מצוי, ומפרש רש"י שם (ד"ה ולא מצוי) דמשקבל עליו עול תורה תשש כוחו, וכמו כן בבני ישראל מאחר שקבלו עליהם עול התורה בנסיעתם להר סיני תשש כוחם, ומהאי טעמא מיקרי חולשא דאורחא, משום דתורה איקרי דרך כדאיתא בגמרא (קידושין ב:), והיינו דאמרינן משום חולשא דאורחא, דהיינו דביומא קמא לא אמר להו ולא מידי משום חולשא דקבלת עול התורה דאיך דרך. ונראה שיש להביא רמז וסמך לדבריו, ממ"ש רש"י (שבת פו: ד"ה משום) כזה"ל: 'משום חולשא דאורחא גרסינן, ולכאר צ"ב מאי קמ"ל רש"י, ועיין מש"כ בהגהות הרש"י (ד"ה משום) בביאור דברי רש"י שם, ולהג"ל י"ל דכוונת רש"י לומר שהחולשא נבעה ממה שלמדו וגרסו.

אמנם עיין בשפתי צדיק (שבועות אות מז ד"ה וגם) שכתב לתרין הקושיא הג"ל, על פי ביאור נפלא מהו החולשא דאורחא, דהנה מאז שנאמר לבני ישראל דכאשר תצאו ממצרים תעבדו את האלקים על החר הזה (שמות ג, יב), היה לבני ישראל תשוקה וחשק גדול לשמוע מאמר השי"ת, בבחינת צמאה לך נפשי כמה לך בשרי (תהילים סג, ב), וכמ"ש הר"ן (פסחים כח, מד"ה ד"ה ובהגדה), ואותה השתוקקות הוטבה מאד בעיני הקב"ה, ולפיכך אף שרצה הקב"ה לומר להם מיד ביומא קמא ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, לגלות לבניו את החביבות והחשיבות שלהם, עם כל זה המתין הקב"ה ולא אמר להו ולא מידי משום חולשא דאורחא, דחולשא דאורחא היינו מה שנחלשו ונחלוו בדרכם ממצרים להר סיני לקבל את התורה מחמת גודל התשוקה שהיה להם, בבחינת כי חולת אהבה אני (שיר השירים ב, ה), ואותה התשוקה הבעורת בלבבם לקבל מאמר ה' חשובה יותר מקבלת מאמר ה' בפועל, ולפיכך המתין הקב"ה יום נוסף כדי שתגדל ותתרבה התשוקה והחשק בלבבם. ומסיים שם השפתי צדיק דבריו, דמכאן לימוד גדול ותנא דמסייע לעבודת החסידים, אשר ההכנה אל המצוה היא עסק גדול אצלם, דמהכא שמעינן שיכולים להזדקק על ידי ההכנה לשם שמים כמו שמזכירים מגוף העבודה של המצוה, וכן שמעינן מהכא שההכנה אל המצוה מתקבל לרצון בשמים כמו גוף מעשה המצוה.

ולפי דרכינו למדנו כמה חשובה ויקרה במרום, התשוקה של בני ישראל וההכנה לדבר מצוה, וכמה יש לנו להתכונן ולהמתין לקבלת התורה בשבת קודש הבעל"ט.

והנה בשם משמואל (במדבר תרע"א ותרע"ב ד"ה בש"ס, שבועות תרפ"א ד"ה ונראה) מהרה"ק מסאכטשוב זצלה"ה, כתב בשם מהרה"ק החי"מ זצלה"ה, דהחולשא דאורחא של בני"י באה מעמלק, וכמפורש בקרא (דברים כה, יח) אשר קרך בדרך, דהיינו שנודווג עמלק לישראל בדרך, וקורם והחלישם והרפה את ידיהם והביאם לידי יאוש, ולפי שעמלק החלישם באורחא מש"ה ביומא קמא לא אמר להו ולא מידי, ורק ממחרת ביאתם להר סיני נתעוררה בבני ישראל מחדש תוספת אהבה ותשוקה להקב"ה, ואז השמיע להם משה רבינו את דברי ה'.

ולפי דברי החי"מ הג"ל, פשיטא דתו לא קשיא אמאי היה להם חולשא דאורחא הרי ענני הכבוד נשאו אותם, דאין הכוונה כפשוטו שהיה להם חולשא מחמת הדרך שהלכו בה, אלא המכוון למה שעמלק החלישם באורחא, בדרך בצאתם ממצרים, ועל חולשה זו נתגברו בני ישראל רק ממחרת ביאתם להר סיני.

והנה בכל שנה ושנה קודם פ' יתרו, אנו קוראים בתורה בשבת הסמוכה לשבוע זו מלפניו את פ' בשלה, שבסופה נכתב בתורה מעשה עמלק שנודווג להם לישראל בדרכם להר סיני, כדי להעיר את תשומת לבנו שכוחו של עמלק לקרר ולהחליש את ישראל, ולמנוע מהם את קבלת התורה, וכן בכל דור ודור יש לנו נסיונות ומלחמות עם עמלק, הוא השטן והיצ"ר שמזדווג להם לישראל, ומקרר ומחליש אותם באמונה בה' ובמישה עבדו, ועל ידי זה אי אפשר עוד לשמוע את דבר ה' אשר ביד צדיקי הדורות, מחמת החולשא דאורחא, ועלינו למחות את העמלק מקרבנו, ואז נוכל לשמוע את דבר ה' אשר ביד עבדיו, ונוכל לקבל את התורה בשמחה ובטוב לבב.

נצור לשונך

עפ"י סדר הלימוד היומי

הלכות שמירת הלשון

כד שבת - הלכות אסורי לשון הרע - פתיחה להלכות אסור לשון הרע - לאוין

יב. ואם הוא מחזיק במחלקת על ידי ספורו עובר עוד על לאו (במדבר י"ז ה') ד"לא יהיה קכרך וכעדתו" שהוא אזהרה, שלא להחזיק במחלקת בדיאיתא בסנהדרין (דף ק"י).

יג. ופעמים הרבה מצוי עוד לאו אחד, והוא לפי מה שרגלין הרבה פעמים לבזות לחברו במעשיו הראשונים או בפגם משפחה או במעוט חכמתו בתורה או במלאכתו, כל איש לפי ענינו, אשר נאמר לו דברים, אשר יבעיטוהו ויבליהוהו, ולא יוכל להעזר מהם, אפלו אם היה הדבר בינו לבין עצמו, עובר על לאו (ויקרא כ"ה י"ז) ד"לא תונו איש את עמיתו" דאיך באונאת דברים, כדאיתא בבבא מציעא (דף נ"ח ע"ב), וקל וחמור אם היה זה בפני אנשים. ונמצא לפי זה, שהמגנה לחברו בין פרסיות ובין בלשון הרע בפניו ובפני אחרים, מלבד שיש עליו לאו דלשון הרע ורכילות, כמו שפיתבנו לעיל, עובר גם כן בלאו זה.

מקדש מעט

ואיכור שיחה בשעת התפילה

בעניין השיבות עניית אמן

שמיעת התורה מהקב"ה

בפרשתנו פ' יתרו קיבלו בני ישראל את התורה ושמעו מפי הקב"ה אנוכי ה' אלוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים וכו'. בזהרה הק' כתוב, שבכל (שבת קודש) שאנו שומעים את הבעל קורא לקרוא מהתורה, הרי זה בבחינת **שמיעת התורה מאת הקב"ה בעצמו**. והחמיר מאוד בוהר הק' לאלו המשיחים (בשנת התפילה בכלל, ולעניינו עתה) בשעת קריאת התורה.

הלכה פסוקה היא: כיון שפחתו את הספר תורה לקרות בה, אסור לצאת באמצע קריאת התורה! רק בין גברא לגברא (בין העליות מותר לצאת). לא רק מי ששומע עכשיו את הקריאה, אלא אפילו אדם שכבר שמע את קריאת התורה, אף על פי כן אסור לו לצאת באמצע הקריאה! (וראה בפרי מגדים ריש סימן קמ"ו, "...אם בא אדם לביה"כ באמצע קריאת ס"ת לחפש אדם וכדומה...ג"כ אסור וצ"ע"), ואם אסור לצאת מהבית המודרש באמצע הקריאה קל וחומר שאין לדבר באמצע קריאת התורה.

וז"ל היעב"ץ (בסידור): וכשמתחיל לקרות היו אבין כל העם קשובות אל ספר התורה, ואסור להשיח ולא לצאת כשהס"ת פתוחה אם לא בין גברא לגברא, ומסיר אונן משמוע תורה גם תפלתו תועבה כי דבר ה' בזה, מוטב שנהפכה שליתו על פניו, והוא בכלל המחלל את התורה שיהא גופו מחולל על הבריות כי אין לך חילול גדול מזה, ואפי' לעסוק בדת אסור כי אין לך לימוד גדול מזה, ואל יאמר אדם דברים אלו כבר שמעתי וידעתי אין לי בהם שום חידוש, כי כל ענין מעניני התורה הוא גדול ונורא והתורה כולה שמותי של הקב"ה ובכל קוץ ותג תלוין תלי תלים הלכות ואגדות רזים וסודות שאין העולם ומלואו כדי להכיל עכ"ל.

זה לשון מהר"ם ב"ש מליובאוויטש ז"ע במכתב בתו"ד: זיהרו על נפשם שלא לדבר ולשוח בעת קריאת התורה וכו'... ברור הדבר אשר השומע קריאת התורה כהלכתה הנה מלבד זאת אשר מקיים מצות השם, הנה עצם ענין הכבוד שמכבד את התורה על ידי זה התורה מעוררת רחמים עליו ועל אנשי ביתו ברוחניות ובגשמיות עכ"ל.